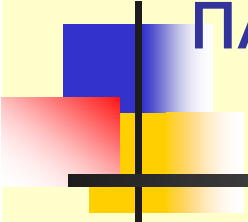

Μελέτη IOBE

Η δομή, η στρατηγική ανάπτυξη και οι προοπτικές του κλάδου των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών στην Ελλάδα

Άγγελος Τσακανίκας

*Διδάσκων Λέκτορας, Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, Τμήμα
Οικονομικών Επιστημών – Ερευνητής IOBE*

Ευγενίδειο Ίδρυμα, 29-06-2004

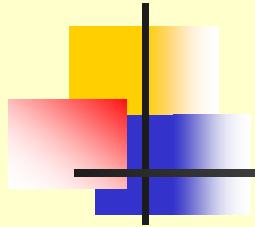
Προφίλ μελέτης

- Για λογαριασμό της Ειδικής Γραμματείας για την Κοινωνία της Πληροφορίας, Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών
- Χρηματοδότηση: Ε.Π. «Κοινωνία της Πληροφορίας», μέσω της ΚτΠ Α.Ε.
- Υλοποίηση: IOBE
- Συνεργασία στο σχεδιασμό της έρευνας: ΣΕΠΕ, ΣΕΠΒΕ, Παρατηρητήριο για την Κοινωνία της Πληροφορίας, ΕΔΕΤ
- Χρηματοοικονομικά στοιχεία: Teamworks (*The Greek ICT Market*)

Άξονες ανάλυσης

- Διερεύνηση εξελίξεων στο διεθνές περιβάλλον.
- Ανάλυση ζήτησης προϊόντων / υπηρεσιών ΤΠΕ:
 - Υλοποίηση Γ'ΚΠΣ και Ε.Π.ΚτΠ (Δημόσιες επενδύσεις),
 - Συμπεριφορά χρηστών ΤΠΕ (Επιχειρήσεις, Καταναλωτές).
- Χρηματοοικονομική ανάλυση των επιχειρήσεων ΤΠΕ στην πενταετία 1998-2002 (426 επιχειρήσεις)
- Διερεύνηση εξελίξεων στον κλάδο ΤΠΕ μέσω έρευνας πεδίου: Δραστηριότητες, τάσεις και προοπτικές, επιχειρηματικές στρατηγικές, παράγοντες προσφοράς και ζήτησης που μπορούν να αποτελέσουν πηγές / εμπόδια ανάπτυξης για τον κλάδο.

Άξονες Ανάλυσης

1. ΔΙΕΘΝΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

2. Προσδιοριστικοί Παράγοντες Ζήτησης

3. Χρηματοοικονομική Ανάλυση

4. Έρευνα Πεδίου

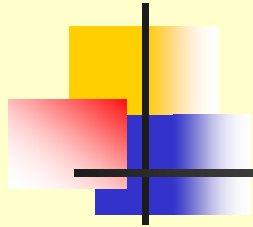

Διεθνές περιβάλλον

- Παγκόσμια κάμψη αγοράς ΤΠΕ από το 2000: Ολοκλήρωση ενός επιχειρηματικού κύκλου, περιορισμός ζήτησης και ιδιωτικών επενδύσεων
- Ευρώπη: Ύφεση στην πληροφορική, κάμψη στις τηλεπικοινωνίες το 2002
- Σημάδια ανάκαμψης ήδη από το 2003, εντονότερα το 2004: Λογισμικό, Υπηρεσίες Πληροφορικής, Τηλεπικ/νίες, αλλά και...
- Επενδύσεις σε εξοπλισμό (ευρυζωνικές υποδομές), συντονισμός εθνικών πολιτικών στο πλαίσιο του eEurope 2005

Πηγή: ΕΙΤΟ 2003, ΕΙΤΟ 2004

Ετήσια μεταβολή ευρωπαϊκής αγοράς ΤΠΕ

ΕΥΡΩΠΗ	2000	2001	2002	2003	2004
Τηλεπ/νίες	14,5%	4,2%	2,6%	2,7%	3,8%
Πληροφορική	12,0%	1,3%	-3,4%	-1,2%	2,4%
Σύνολο ΤΠΕ	13,8%	2,7%	-0,5%	0,8%	3,1%
<i>ΑΕΠ</i>	<i>3,5%</i>	<i>1,7%</i>	<i>0,9%</i>	<i>0,5%</i>	<i>1,8%</i>

Πηγή: ΕΙΤΟ 2004

Η αγορά ΤΠΕ στην Ελλάδα: Προοπτικές της εγχώριας ζήτησης

- Ελλάδα: Χαμηλότερες δαπάνες για ΤΠΕ στην Ευρώπη, αλλά με τάσεις σύγκλισης
- Μεγέθυνση της ελληνικής αγοράς ΤΠΕ (ΕΙΤΟ 2004)
 - 1,8% (2002/01), 1η επίδοση στην Ευρώπη (κυρίως λόγω τηλεπικοινωνιών).
 - 2,0% (2003/02), 3η επίδοση στην Ευρώπη
- Forrester Research: Ρυθμός μεγέθυνσης αγοράς ΤΠΕ 1,8% (2003) κυρίως λόγω επενδύσεων σε υποδομές εν' όψει Ολυμπιακών Αγώνων.

Άξονες Ανάλυσης

1. Διεθνές Περιβάλλον

***2. ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ
ΖΗΤΗΣΗΣ***

3. Χρηματοοικονομική Ανάλυση

4. Έρευνα Πεδίου

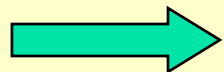

Προσδιοριστικοί παράγοντες ζήτησης

- Ευνοϊκό μακροοικονομικό περιβάλλον: Υψηλοί ρυθμοί ανάπτυξης, άνοδος κατανάλωσης και επενδύσεων
- Ανάγκη εκσυγχρονισμού ελληνικών επιχειρήσεων: Επενδύσεις σε νέες τεχνολογίες
- Κοινοτικοί πόροι: Γ' ΚΠΣ και Επιχειρησιακό Πρόγραμμα για την Κοινωνία της Πληροφορίας
- Διάχυση της Κοινωνίας της Πληροφορίας στην Ελλάδα: Στο Δημόσιο, στις επιχειρήσεις, στον πληθυσμό

Επιχ. Πρόγραμμα για την Κοινωνία της Πληροφορίας (2,8 δισεκ €)

- Το 27% της συνολικής κοινοτικής χρηματοδότησης (Γ'ΚΠΣ) για επενδύσεις σε ΤΠΕ στη χώρα που αποτελεί το 3% του ευρωπαϊκού πληθυσμού
 - Ισπανία: 969 εκατ €, Πορτογαλία: 625 εκατ €
- Δράσεις στην εκπαίδευση / κατάρτιση, στον Πολιτισμό, στην ηλεκτρονική διακυβέρνηση, στις μεταφορές, στο ηλεκτρονικό επιχειρείν, σε υποδομές κτλ.
- Άμεση ενίσχυση της ζήτησης μέσω της υλοποίησης έργων υποδομής: δημόσιες επενδύσεις, επιδότηση ιδιωτικών επενδύσεων

Πρωτογενής ζήτηση

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα για την Κοινωνία της Πληροφορίας

- Σημαντική, αλλά όχι ιδιαίτερα μεγάλη, η άμεση (βραχυπρόθεσμη) συμβολή του Προγράμματος στους τζίρους των επιχειρήσεων ΤΠΕ (~ 300 εκατ € ετησίως)
- Πολύ σημαντικότερη η ενίσχυση (μακροπρόθεσμα) της δευτερογενούς ζήτησης:
 - Εξοικείωση πολιτών και επιχειρήσεων με τις νέες τεχνολογίες: **Κρίσιμη μάζα** υποδομών υπηρεσιών και χρηστών ΤΠΕ που θα συνεργήσει στην περαιτέρω διάχυση των ΤΠΕ στο Δημόσιο, στις επιχειρήσεις και στον πληθυσμό.
 - Πολλαπλασιαστικά οφέλη από τα έργα με άμεσα ωφελούμενες τις επιχειρήσεις ΤΠΕ

Σταθερή ζήτηση, βιώσιμη ανάπτυξη του κλάδου

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα για την Κοινωνία της Πληροφορίας

- Σημαντική η υλοποίηση των έργων για τις επιχειρήσεις ΤΠΕ
 - Πεδία εκμάθησης, απόκτησης τεχνογνωσίας και εμπειρίας, ακόμα και τομεακής εξειδίκευσης
 - Εφαλτήριο διεθνοποίησης;

Διάχυση των ΤΠΕ στις μεγάλες επιχειρήσεις της χώρας (top-500)

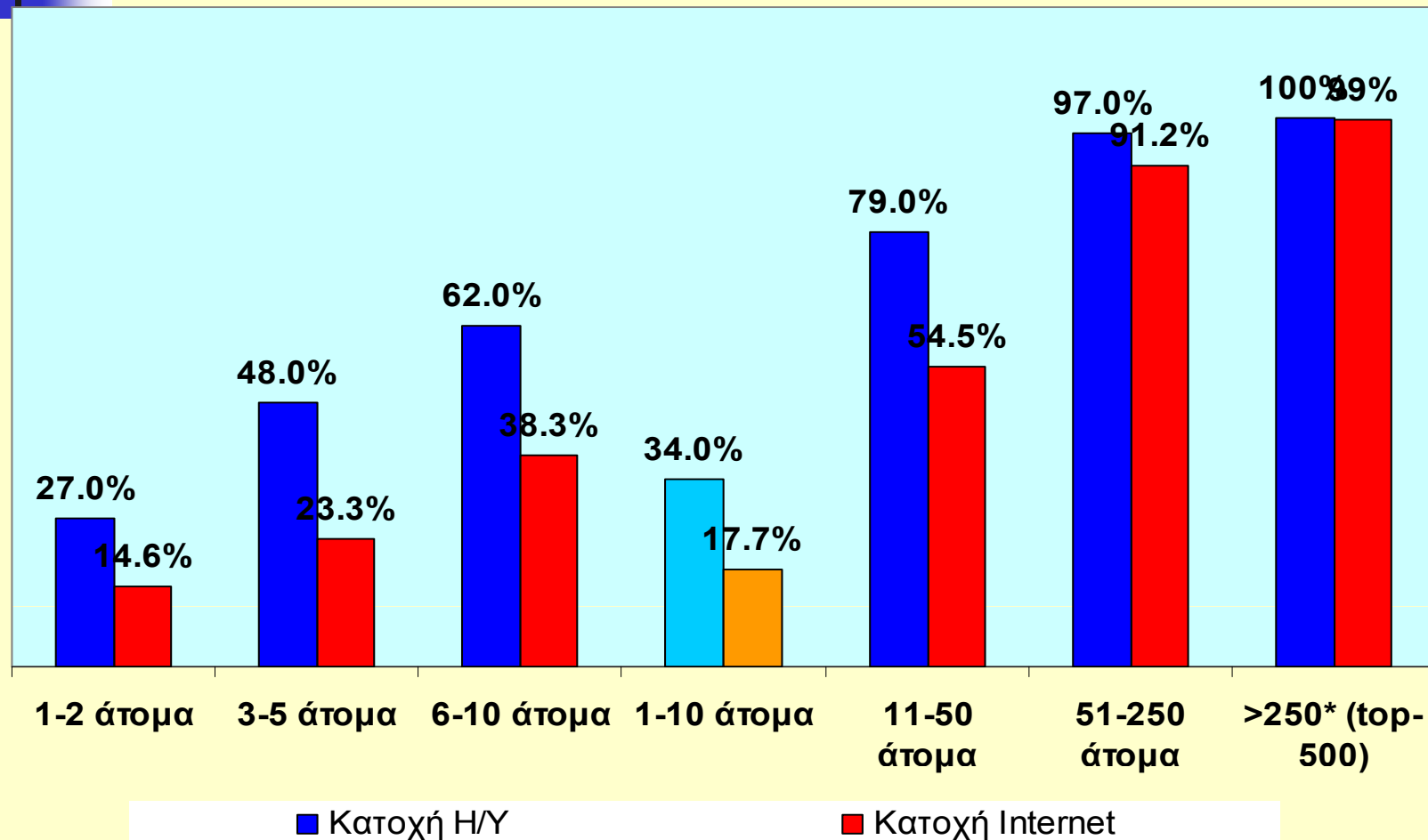
- Σύνδεση στο Διαδίκτυο: ~100%
- Εταιρική παρουσία στο διαδίκτυο: 81%
- 69% διαθέτει Intranet, 52% WAN
- ERP: 66,1%, CRM: 20,9%
- Το 53% δηλώνει ότι θα αυξήσει τις επενδύσεις του για ΤΠΕ εντός του 2004
- Υψηλός βαθμός ικανοποίησης από τους προμηθευτές εξοπλισμού, λογισμικού και δικτυακών υπηρεσιών
- Τάσεις ενίσχυσης της ζήτησης σε υπηρεσίες ηλεκτρονικού επιχειρείν

Πηγή: Έρευνα καταγραφής της διείσδυσης των πρακτικών του ηλεκτρονικού επιχειρείν στις μεγάλες ελληνικές επιχειρήσεις, ΕΔΕΤ 2003, ebusinessforum

Διάχυση των ΤΠΕ στις ΜΜΕ (1-250 άτομα)

- Κατοχή Η/Υ: 35,6% (2003), από 34,2% (2002)
- Χρήση Διαδικτύου: 19,6% (2003) από 15,4%
- ΜΜΕ (πάνω από 10 άτομα)
 - το 92% των επιχειρήσεων χρησιμοποιεί Η/Υ (ΕΕ 15: 94%)
 - το 82% έχει πρόσβαση στο διαδίκτυο (ΕΕ15: 83%)
 - το 48% εταιρική ιστοσελίδα (website) (ΕΕ15: 52%)

Διάχυση ΤΠΕ στις επιχειρήσεις βάσει μεγέθους

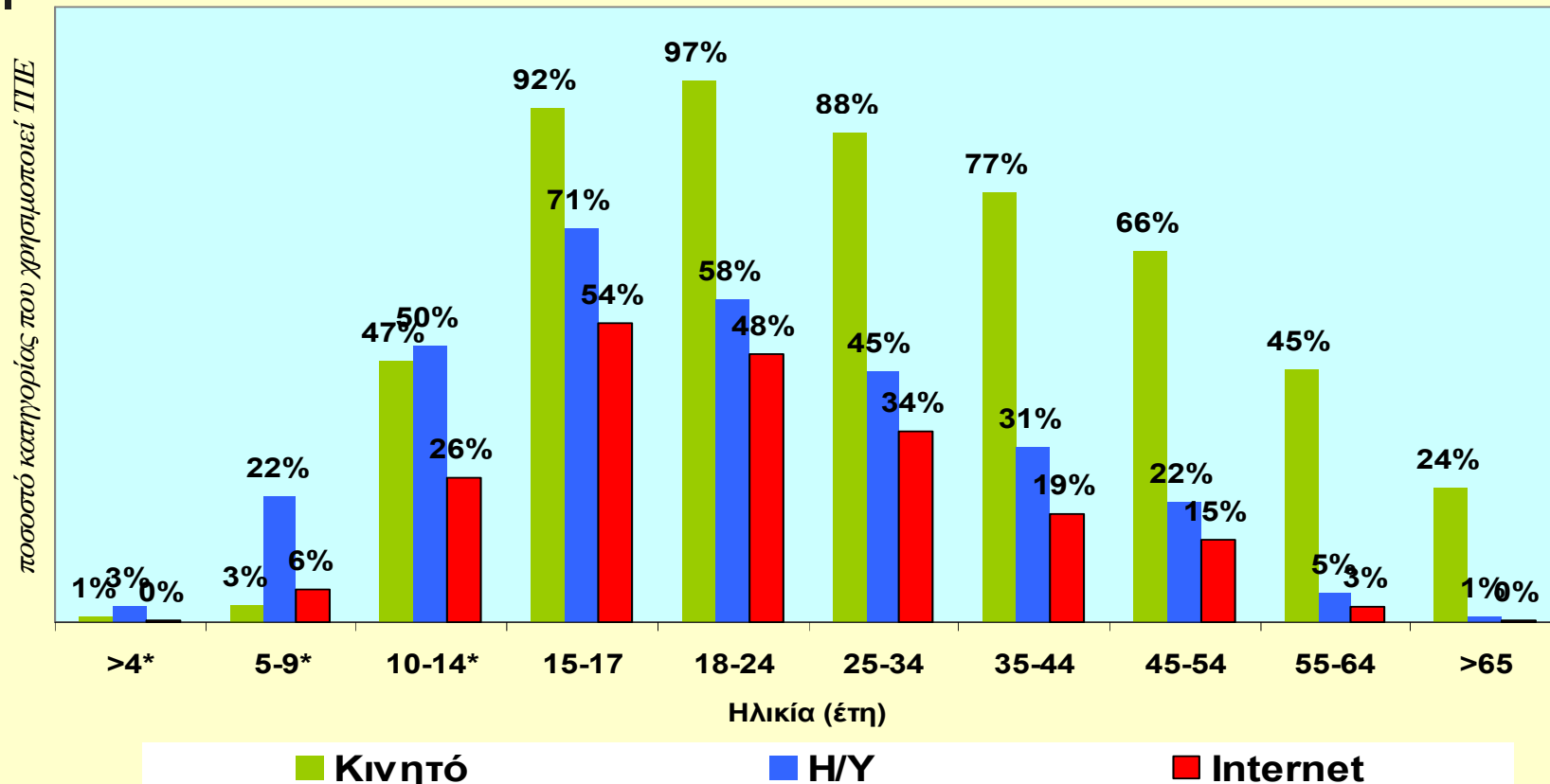
Διάχυση των ΤΠΕ στον πληθυσμό

- **34,2%** του πληθυσμού 15 – 65 ετών χρησιμοποιεί Η/Υ **2003**
- **25,2%** του πληθυσμού 15 – 65 ετών χρησιμοποιεί Ιντερνετ
 - Από ~10% το 2001

- Πολύ ενθαρρυντική δυναμική στις νεότερες ηλικιακές κατηγορίες και τον μαθητικό πληθυσμό
- Η ηλικία σημαντικός προσδιοριστικός παράγοντας
- Σύγκλιση στα μεγέθη 'δυναμικών' κατηγοριών του πληθυσμού (νεότερες ηλικίες, ανώτατο επίπεδο εκπαίδευσης, υψηλά εισοδηματικά επίπεδα....) με αντίστοιχα ευρωπαϊκά ποσοστά
- Σημαντική απόκλιση στις ηλικίες άνω των 65 ετών

Πηγή: Εθνική Έρευνα για τις Νέες Τεχνολογίες και την Κοινωνία της Πληροφορίας, ΕΔΕΤ/VPRC, 2003 ebusinessforum

Διάχυση ΤΠΕ στον πληθυσμό: Ηλικιακό προφίλ

Πηγή: Εθνική Έρευνα για τις Νέες Τεχνολογίες και την Κοινωνία της Πληροφορίας, ΕΔΕΤ/VPRC, 2003 ebusinessforum

Συνεπώς...

- Αργή αλλά σταθερά ανοδική η εξέλιξη της χρήσης ΤΠΕ σε πληθυσμό και επιχειρήσεις
- Σημαντικά τμήματά του χρησιμοποιούν και εφαρμόζουν ΤΠΕ σε βαθμό συγκρίσιμο με άλλες ευρωπαϊκές χώρες
- Αλλά υπάρχει μια μεγάλη μερίδα του πληθυσμού (μεγαλύτερες ηλικίες, χαμηλής εκπαίδευσης, κτλ) και των ΜΜΕ (<10 ατόμων) που δεν φαίνεται να παρακολουθεί τις εξελίξεις αυτές
- Βασικοί ανασταλτικοί παράγοντες σε πολίτες και ΜΜΕ: Άγνοια, έλλειψη κατάλληλων εφαρμογών και υπηρεσιών τεχνικής υποστήριξης και κατάρτισης: Ανάγκη για εκπαίδευση, ενημέρωση και κατάρτιση των πολιτών και των ΜΜΕ (Δικτυωθείτε, Επιχειρείτε Ηλεκτρονικά, κατάρτιση)

Άξονες Ανάλυσης

1. Διεθνές Περιβάλλον

2. Προσδιοριστικοί Παράγοντες Ζήτησης

3. ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

4. Έρευνα Πεδίου

Χρηματοοικονομική πορεία του κλάδου ΤΠΕ

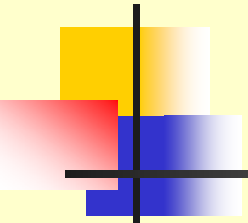
- Απογραφική Ανάλυση ισολογισμών πενταετίας 1998-2002 για **426** επιχειρήσεις του κλάδου των ΤΠΕ*

- 334 επιχειρήσεις Πληροφορικής
- 109 επιχειρήσεις Τηλεπικοινωνιών

17 επιχειρήσεις και στις δύο κατηγορίες

*Πηγή TEAMWORKS

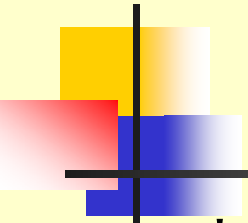
Συνολικά μεγέθη κλάδου (2002)

-
- Κύκλος εργασιών: 13,5 δισεκ. €*
 - Αύξηση 4,5% η μικρότερη της πενταετίας
 - ΜΕΡΜ 00-02: 10%
 - Σύνολο Ενεργητικού: 19 δισεκ. €
 - Αύξηση 2,3% η μικρότερη της πενταετίας
 - ΜΕΡΜ 00-02: 11%
 - Μικτά κέρδη: 4 δισεκ. €
 - Αύξηση 5,8% η μικρότερη της πενταετίας
 - ΜΕΡΜ 00-02: 12%
 - Καθαρά κέρδη: 1,5 δισεκ. €
 - Μείωση -9,1% η μεγαλύτερη της πενταετίας
 - ΜΕΡΜ 00-02: -7%

* Περιλαμβάνεται ο ΟΤΕ (3,4 δισεκ. €)

Αριθμοδείκτες κλάδου ΤΠΕ

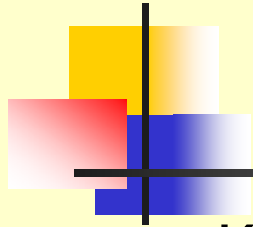
Αριθμοδείκτες	2002	2001	2000	1999	1998
ΚΥΚΛ.ΕΝΕΡΓ/ ΒΡΑΧ.ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	1,19	1,12	1,32	1,14	0,79
ΙΔΙΑ / ΣΥΝ.ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	39,3%	41,8%	43,0%	45,4%	43,6%
ΠΑΓΙΑ / ΣΥΝ. ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	55,3%	56,2%	51,9%	58,2%	60,8%
ΞΕΝΑ / ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	1,54	1,39	1,33	1,20	1,29
ΚΑΘ. ΚΕΡΔΗ / ΣΥΝ. ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	8,0%	9,0%	11,2%	13,0%	13,2%
ΜΙΚΤΑ ΚΕΡΔΗ / ΠΩΛΗΣΕΙΣ	29,8%	29,4%	28,8%	31,5%	35,9%
ΠΩΛΗΣΕΙΣ / ΣΥΝ. ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	70,6%	69,2%	70,8%	72,7%	68,8%
ΚΑΘ. ΚΕΡΔΗ / ΙΔΙΑ	20,4%	21,3%	25,9%	28,7%	30,3%

Πληροφορική (2002, 334 επιχειρήσεις)

- Κύκλος εργασιών: 3,4 δισεκ. €
 - Μείωση -2,9%, για πρώτη φορά στην πενταετία 1998-2002 (ΜΕΡΜ 00-02: 6,4%)
- Μικτά κέρδη: 826 εκ. €
 - Μείωση -1,4% για πρώτη φορά (ΜΕΡΜ 00-02: 8,3%)
- Καθαρά κέρδη: 76 εκ. €* (57.7 εκατ. προέρχονται από μία)
 - Μείωση -60% η μεγαλύτερη της πενταετίας, συνέχεια του -34% της προηγούμενης χρονιάς (ΜΕΡΜ 00-02: -49%)
 - Το 1/3 του κλάδου (112 επιχειρήσεις) με ζημιές
- Μέση ετήσια αύξηση υποχρεώσεων 2000-02: 66%
- Το 30% του κλάδου δεν έχει μόνιμο κεφάλαιο κίνησης
- Σταδιακή πτώση κερδοφορίας παρά το σταθερό περιθώριο μικτού κέρδους (~24% σε όλη την πενταετία 1998-2002)

Μέγεθος επιχειρήσεων πληροφορικής

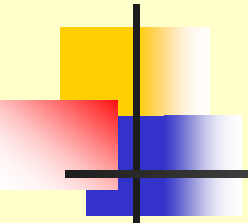

- Κακή πορεία των πολύ μικρών (<10 άτομα)
 - Καθαρά κέρδη: - 500% (2002/01) έναντι -47% (11-50 άτομα) και - 2% (>50)
 - Τζίρος: -32% (2002/01) έναντι αύξησης 5% (11-50 άτομα) και 7,6% (>50)
- Παρόμοια πορεία των μεσαίων (11-50) και μεγαλύτερων (>50 άτομα), αν και σε βάθος πενταετίας οι "μεσαίοι" έχουν καλύτερα αποτελέσματα: 24% κέρδη ετησίως και 34% σε τζίρο (έναντι 0,3% και 26% αντίστοιχα)

Υποκλάδοι πληροφορικής

- **Εμπορία / Διανομή μηχανών γραφείου και Η/Υ**
 - Συνεχής μείωση της ετήσιας αύξησης του τζίρου και μεγάλη υποχώρηση κερδών (-258%, επίδραση από 2 ζημιογόνες)
 - Υψηλά κόστη λειτουργίας (αλυσίδες λιανικής) και χαμηλό περιθώριο κέρδους
- **Κατασκευή Μηχανών Γραφείου και Η/Υ**
 - Χαμηλότερο περιθώριο κέρδους στον κλάδο, αλλά υψηλή ρευστότητα
 - Υποχώρηση όλων των μεγεθών αποδοτικότητας. Υποχώρηση τζίρου (-15%, 2002) για πρώτη φορά από το 1998. Καθαρά κέρδη: -70%, (3η χρονιά μείωσης)
- **Υπηρεσίες Πληροφορικής**
 - Υψηλότερο περιθώριο κέρδους, ηπιότερη υποχώρηση καθαρών κερδών (λόγω μίας έντονα κερδοφόρας επιχείρησης, αλλά αύξηση των υποχρεώσεων και χαμηλότερη ρευστότητα στον κλάδο)
- **Λογισμικό – Επιχειρησιακές εφαρμογές – Διαδίκτυο**
 - Μεγάλη υποχώρηση τζίρου και κερδών, αλλά θετικός ρυθμός στα μικτά κέρδη και στα ίδια κεφάλαια, ικανοποιητική ρευστότητα, περιορισμός δανειακής επιβάρυνσης (νέες επιχειρήσεις)

Τηλεπικοινωνίες (2002, 109 επιχειρήσεις)

- **Κύκλος εργασιών: 10,3 δισεκ. €** (ή 6,8 δισεκ. € χωρίς ΟΤΕ)
 - Αύξηση 7,3%, η μικρότερη της πενταετίας (ΜΕΡΜ 00-02: 12%)
- **Μικτά κέρδη: 3,2 δισεκ. €**
 - Αύξηση 8,3% η χαμηλότερη της πενταετίας (ΜΕΡΜ 00-02: 8,3%)
- **Καθαρά κέρδη: 1,4 δισεκ. €**
 - Μείωση 3,4% για πρώτη φορά, αλλά *χωρίς ΟΤΕ: αύξηση 7,7%*
 - Το 28% του κλάδου είναι ζημιογόνο, κυρίως όμως λόγω των αποσβέσεων των επενδύσεων στη σταθερή τηλεφωνία και το διαδίκτυο.
 - ΟΤΕ: Μεγάλη υποχώρηση ιδίων, πτώση του περιθωρίου κέρδους
 - Το περιθώριο μικτού κέρδους επαναπροσδιορίζεται μετά την "απελευθέρωση" σε χαμηλότερο επίπεδο (39% το 1998, 31% το 2002)

Υποκλάδοι Τηλεπικοινωνιών

- Κινητή και μεγάλες εταιρείες: Ικανοποιητική κερδοφορία, μεγάλο περιθώριο κέρδους, αύξηση τζίρου
- Δυναμικά στοιχεία και σε μικρές επιχειρήσεις (<50 ατόμων) σταθερής τηλεφωνίας και διαδικτύου, αν και οι αποσβέσεις περιορίζουν ακόμα την κερδοφορία, έντονη κινητικότητα
- **Κατασκευή Τηλεπικοινωνιακού υλικού / εξοπλισμού**
 - Υποχώρηση μεγεθών (2002), αλλά το υψηλότερο μικτό περιθώριο κέρδους στον κλάδο, υψηλή ρευστότητα.
 - Βελτίωση λόγω υποδομών Ολυμπιακών Αγώνων
- **Εμπορία / Διανομή μηχανών γραφείου και Η/Υ**
 - Αύξηση τζίρου, αλλά υποχώρηση κερδών, μικρό περιθώριο κέρδους,
- **Υπηρεσίες Τηλεπικοινωνιών & Διαδικτύου**
 - Ανοδική πορεία τζίρου και κερδών, παρά τον μικρό περιορισμό της ετήσιας αύξησης των μεγεθών

Άξονες Ανάλυσης

1. Διεθνές Περιβάλλον
2. Προσδιοριστικοί Παράγοντες Ζήτησης
3. Χρηματοοικονομική Ανάλυση

4. ΕΡΕΥΝΑ ΠΕΔΙΟΥ

Προφίλ δείγματος

- Το 58% απασχολεί 11-50 εργαζομένους και το 2002 πραγματοποίησε τζίρο 1-10 εκατ €
- Βασικές δραστηριότητες:
 - Λογισμικό (Επιχειρησιακές εφαρμογές και εφαρμογές Διαδικτύου): 32% του συνόλου
 - Υπηρεσίες Πληροφορικής: 31%
 - Εμπορία / Διανομή μηχανών γραφείου και Η/Υ: 16%
 - Εμπορία Τηλεπικ/κών Προϊόντων / Εξοπλισμού: 8%

Εξαγωγική δραστηριότητα – Επενδύσεις – Έρευνα & Ανάπτυξη

- Το 63% δραστηριοποιείται αποκλειστικά στην Ελλάδα
- 2003-04: Το 75% δηλώνει ανοδική πορεία των επενδύσεων του και μόνο το 6% πτωτική (*1999-00: 84% και 1% αντίστοιχα*)
- Ε&Α: Περιορισμένη, κυρίως μέσω επιδοτούμενων συνεργασιών με πανεπιστήμια και ερευνητικά κέντρα, επιδοτούμενες

Κατανομή πωλήσεων στην εγχώρια αγορά (2002)

- **Δημόσια Διοίκηση: 60%** του δείγματος πουλά έστω και **1%** του τζίρου του (μέσο μερίδιο τζίρου **23%**. 4,5 εκατ €)
- **B2B : 60%** (μέσο μερίδιο τζίρου **42,5%**, ~ 8 εκατ €)
- Καταναλωτές (B2C): 1 στις 4 επιχειρήσεις πούλησε εκεί το 2002 έστω και 1% του τζίρου
- Τράπεζες: 1 στις 3
- Τουρισμός: 2 στις 7 επιχειρήσεις
- Ναυτιλία: 1 στις 6 επιχειρήσεις
- Υγεία: 2 στις 9 επιχειρήσεις
- Ένοπλες Δυνάμεις: 1 στις 8 επιχειρήσεις

ΑΛΛΑ: Ένα 3%, 4,5% και 1,5% διαθέτει άνω του 60% του ετήσιου τζίρου στην Υγεία, Τράπεζες και Τουρισμό

Ενδείξεις για δραστηριότητα σε νησίδες αγοράς και τομεακή εξειδίκευση

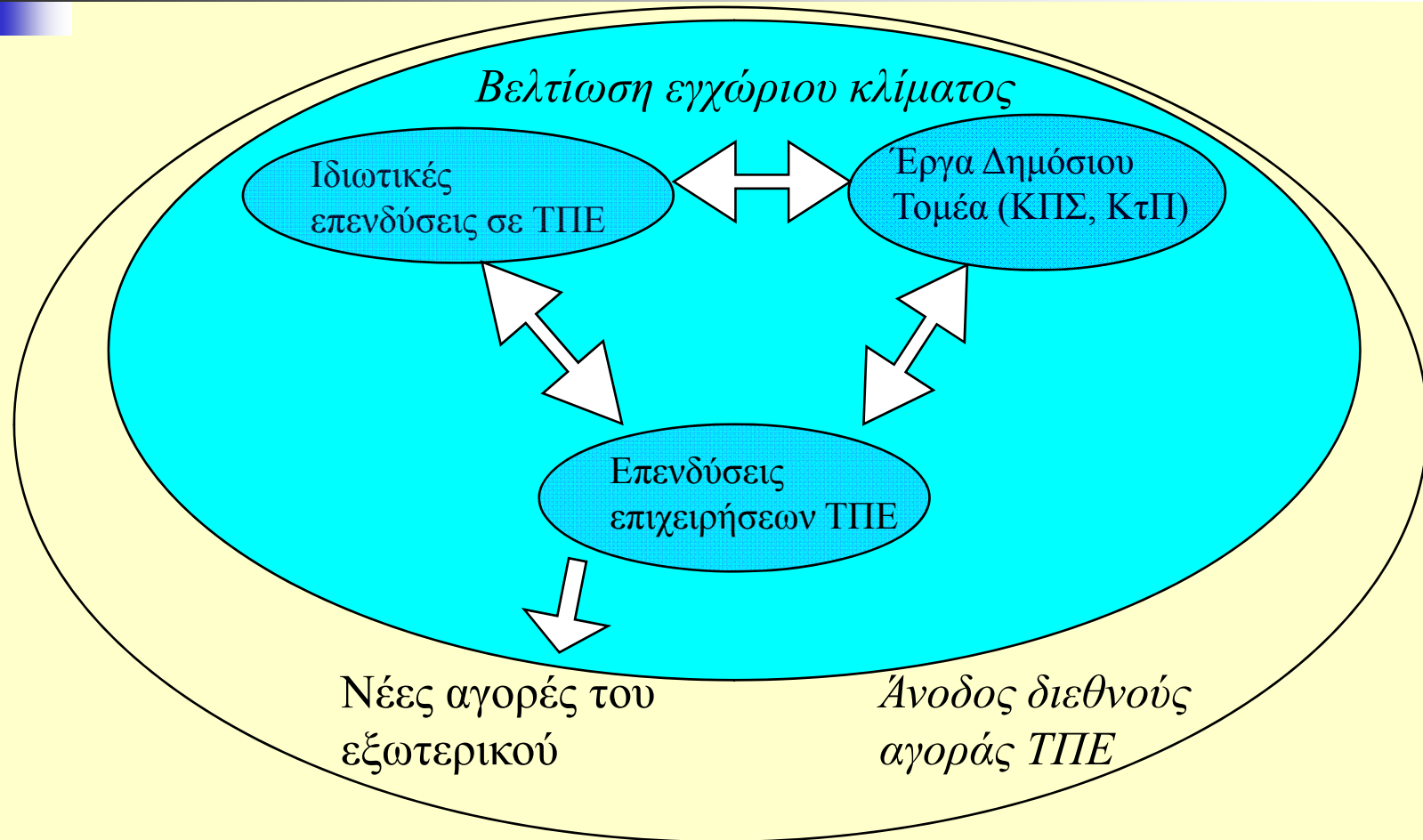
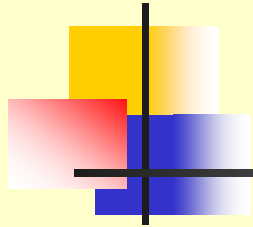

Απασχόληση στον κλάδο

Τα 4/5 του δείγματος των επιχειρήσεων του κλάδου προβλέπουν μικρότερη ή μεγαλύτερη αύξηση της απασχόλησης εντός του 2004. Λόγοι:

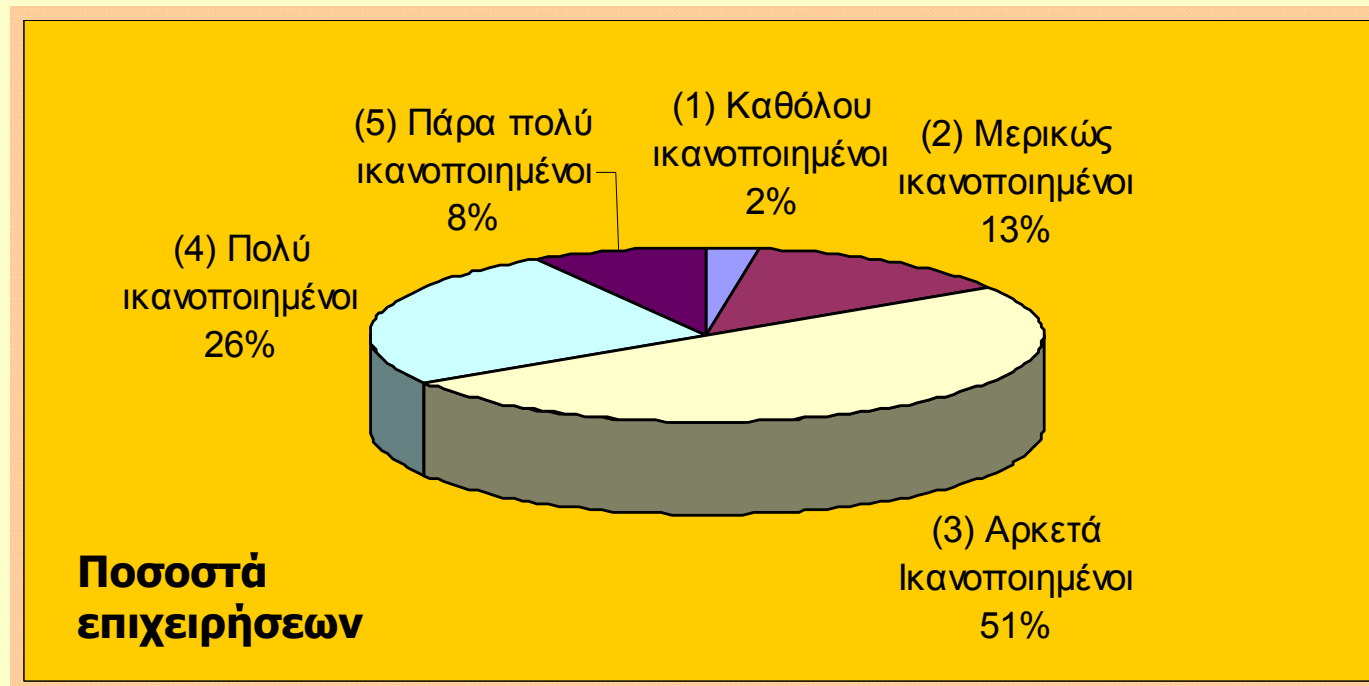
- Προσφορά:
 - Αυξημένες επενδύσεις σε νέους τομείς, νέες δραστηριότητες,
 - Ωρίμανση, εδραίωση, αυξημένη πλέον τεχνογνωσία
 - Σταδιακή εισαγωγή σε νέες γεωγραφικά αγορές
- Ζήτηση:
 - Δημόσιος Τομέας: Υλοποίηση μεγάλων έργων ΚΤΠ
 - Ιδιωτικός τομέας: Σημαντικές επενδύσεις για αλλαγές λογισμικού, εισαγωγή πληροφοριακών συστημάτων, υπηρεσίες Διαδικτύου, κτλ

Απασχόληση στον κλάδο: Θετικοί Παράγοντες

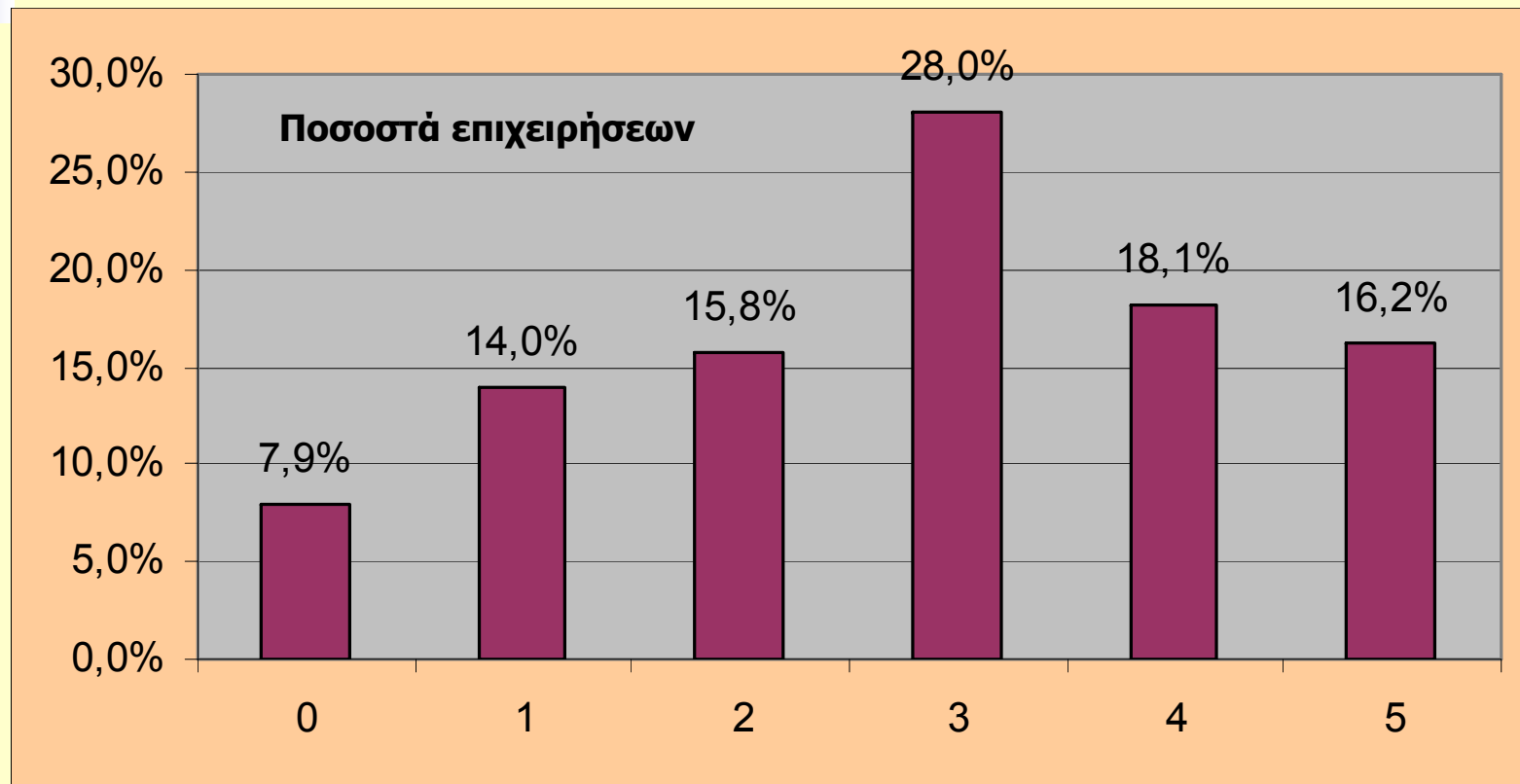
Ικανοποίηση από την κατάρτιση του ανθρώπινου δυναμικού του κλάδου

(εκτίμηση σε πενταβάθμια κλίμακα)

Επιχειρήσεις και ΚΠΣ

Σε ποιο βαθμό (1-5) πιστεύετε ότι η επιχειρηματική σας δραστηριότητα στο μέλλον θα εξαρτηθεί από τη συμμετοχή σας στο **Γ'ΚΠΣ**;

0: Τα έργα του Γ'ΚΠΣ δεν είναι στις προτεραιότητες της επιχείρησης

Ανταγωνισμός στον κλάδο

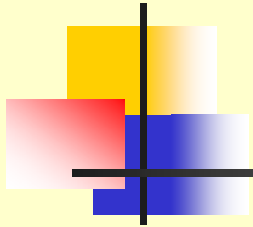
➤ Έντονος ανταγωνισμός (ιδιαίτερα στις τηλεπικοινωνίες):

- Τιμολογιακή πολιτική (81%)
- Πρακτικές marketing (45%)

Λιγότερο... σε Τεχνολογία (31%) ή Εξυπηρέτηση πελατών (33%)

✓ Επόμενη διετία: άνοδος στον βαθμό αφοσίωσης πελατών (customers' loyalty), εξυπηρέτηση (service πελατών)

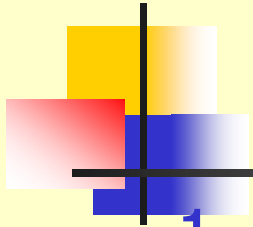
Πηγές ανάπτυξης για τον κλάδο

1. Διεύρυνση Ευρωπαϊκής Ένωσης
2. Διάδοση των ΤΠΕ σε άλλους αναπτυσσόμενους κλάδους της οικονομίας, όπως π.χ. Τουρισμός
3. Επίπεδο ανώτατης / ανώτερης / τεχνικής εκπαίδευσης
4. Ποιότητα προσωπικού στην αγορά εργασίας των εταιρειών του κλάδου
5. Επάρκεια ειδικευμένου προσωπικού στην αγορά εργασίας

Σε σειρά σημαντικότητας

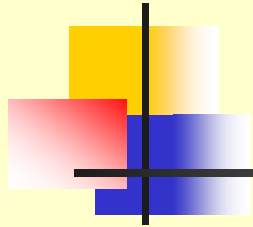
Εμπόδια ανάπτυξης για τον κλάδο

1. Πειρατεία Λογισμικού
2. Μέγεθος εγχώριας αγοράς
3. Επίπεδο πληροφοριακής κουλτούρας χρηστών
4. Επίπεδο οργάνωσης - δυνατότητα αναδιάρθρωσης των επιχειρήσεων χρηστών

Σε σειρά σημαντικότητας

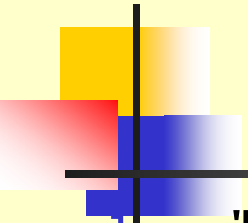
Στρατηγικοί Στόχοι

1. Αύξηση μεριδίου αγοράς στα υπάρχοντα Π/Υ στις υπάρχουσες αγορές (75%).
2. Αύξηση πωλήσεων μέσω ανάπτυξης νέων Π/Υ (66%)
3. Αύξηση πωλήσεων μέσω εισαγωγής υπαρχόντων Π / Υ σε νέους κλάδους (40%)
4. Εισαγωγή υπαρχόντων Π/Υ σε νέες γεωγραφικές περιοχές (42%)

✓ Επόμενη διετία: Κυρίαρχος στόχος τα νέα Π/Υ. Μεγαλύτερη άνοδος του στόχου της αύξησης των υπαρχόντων Π/Υ σε νέες γεωγραφικές αγορές

Στρατηγικές επιχειρήσεων

-
1. Έμφαση στη προστιθέμενη αξία των παρεχόμενων Π/Υ, προσαρμοσμένα στον πελάτη (77%)
 2. Εστίαση σε συγκεκριμένες ομάδες πελατών - νησίδες αγοράς (73%)
 3. Έμφαση στην οργανωσιακή ευελιξία της επιχείρησης (65%)
 - ...
 19. Έμφαση στη μείωση του κόστους μέσω της μείωσης κυρίως προσωπικού
 20. Πραγματοποίηση συγχωνεύσεων και εξαγορών
 - ❖ Επόμενη διετία: Έμφαση στη ελκυστικότητα εργασιακού περιβάλλοντος (3η θέση)
 - ❖ Μεγαλύτερη άνοδος στη βελτίωση πρακτικών marketing, συγχωνεύσεις/εξαγορές, επενδύσεις για προώθηση των εξαγωγών
 - ❖ Υποχώρηση της στρατηγικής μείωσης προσωπικού (μοναδική)

Στρατηγικές επιχειρήσεων

- Στρατηγικές ανάπτυξης
 - Επενδύσεις για αυτόνομη ανάπτυξη (57%)
 - Επενδύσεις διαχείρισης του πληροφοριακού κεφαλαίου (Υποδομές και Εφαρμογές) (56%)
- Στρατηγικές παραγωγής καινοτόμων προϊόντων/ υπηρεσιών
 - Διαφοροποίηση σε σχετικά προϊόντα ή υπηρεσίες (52%)
 - Διαφοροποίηση σε νέα για την επιχείρηση προϊόντα ή υπηρεσίες (50%)
- Στρατηγικές διαχείρισης των σχέσεων με τους πελάτες
 - Έμφαση στην προστιθέμενη αξία των Π/Υ (77%)
 - Έμφαση σε συγκεκριμένες ομάδες πελατών (73%)
- Στρατηγικές ποιότητας και αποτελεσματικότητας εσωτερικών λειτουργιών
 - Έμφαση στη μείωση του κόστους μέσω αύξησης της παραγωγικότητας (56%)
 - Επενδύσεις διαχείρισης της ποιότητας (54%)
- Στρατηγικές αναβάθμισης των άυλων επιχειρησιακών πόρων
 - Έμφαση στην οργανωσιακή ευελιξία της επιχείρησης (65%)
 - Έμφαση στην προσέλκυση, διατήρηση και προώθηση του ανθρώπινου δυναμικού (61%)

Προοπτικές του κλάδου

Το 37% δηλώνει (πολύ) αισιόδοξο, Το 60% δηλώνει συγκρατημένο (επιχειρήσεις <10 ατόμων πιο αισιόδοξες). Λόγοι:

- Αύξηση της χαμηλής έως σήμερα χρήσης των ΤΠΕ και άρα μεγαλύτερη διάχυσή τους στον πληθυσμό και στις (μικρομεσαίες) επιχειρήσεις
- Επιτάχυνση έργων ΚΤΠ, δημιουργία κρίσιμης μάζας χρηστών στο επιχειρηματικό και ευρύτερο κοινό θα κινητοποιήσει τη έως σήμερα στάσιμη / αρνητική αγορά
- Μείωση του κόστους των υποδομών / εξοπλισμού και χρήσης των τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών
- Μεγαλύτερη τυποποίηση των λύσεων / προϊόντων και άρα αύξηση του τζίρου με παράλληλη μείωση του κόστους

Κλίμακα τοποθέτησης: Πολύ αισιόδοξη, Αισιόδοξη, Συγκρατημένη, Απαισιόδοξη, Πολύ απαισιόδοξη

Προοπτικές του κλάδου: Αλλά ...

- Βελτίωση του γενικού οικονομικού κλίματος
 - Οριστικοποίηση του ρυθμιστικού πλαισίου (κυρίως τηλεπικοινωνίες)
 - Συνέχιση και επιτάχυνση της πορείας του Ε.Π.ΚτΠ
 - Εξατομίκευση των προϊόντων / υπηρεσιών που προσφέρονται
 - Εξωστρέφεια – άνοιγμα σε αγορές
- ✓ Κόστισε η καθυστέρηση στην ένταξη των έργων της ΚτΠ
 - ✓ Ελλείπει οικονομικών πόρων περιορίζονται οι ίδιες επενδύσεις
 - ✓ Η προσέγγιση ξένων αγορών δεν είναι εύκολη υπόθεση ειδικά για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις
 - ✓ Φτωχές ακόμα υποδομές που περιορίζουν την ανάπτυξη
 - ✓ Οι μεγάλες πολυεθνικές καρπώνονται την ανάπτυξη λόγω Ο.Α

Συμπερασματικά...

- Οι προοπτικές εξαρτώνται από την εξέλιξη της ζήτησης, αλλά και από την ετοιμότητα των επιχειρήσεων ΤΠΕ να προχωρήσουν σε νέες στρατηγικές
- Σημαντικός ο ρόλος του κράτους στη δημιουργία πρωτογενούς ζήτησης (έργα ΚτΠ). Σημαντικότερη η δευτερογενής ζήτηση και η εμπέδωση μιας νέας "πληροφοριακής" κουλτούρας σε πολίτες και επιχειρήσεις

Συμπερασματικά...

- Επιχειρήσεις: Πελατοκεντρικές στρατηγικές με στόχο την ταχύτερη εξοικείωση των δυνητικών χρηστών ΤΠΕ: Διεύρυνση εγχώριας ζήτησης, αλλά παράλληλα...
- Εξωστρέφεια, διεθνοποίηση, έστω και σε γειτονικές αρχικά περιοχές